

DÉLMAGYARORSZÁG

VILÁG PROLETÁRIJAI, EGYESÜLJETEK!

79. évfolyam, 25. szám
1989. január 30., hétfő

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
SZEGED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Havi előfizetési díj: 101 forint
Ára: 4,30 forint

Utak a semmibe

Mint ha a semmibe vezető utakra bukkanna gyakorta ilyenkor, téltájt az országot járó ember. Utak vezetnek ködös és jeges tájba nyíló világba, üres épületek, nyaralók, hétvégi házak, dácsák és vityillók közé. És e didergő, és hónapok óta ember nem látta házikók láttán — nem tehetek róla — most is elszomorodik a szívem.

Néhány éve is lehet, hogy ugyanezen a hasábon keseregtem azon, hogy e nemzet vagyonának és veritékének és ambícióinak mekkora hányada állhat kihasználatlanul, holt tőkeként, nyaralókba, hétvégi házakba, dácsákba és vityillókba fektetve. Akkor is sok-sok milliárdra voltam kénytelen taksálni ezt a vagyont. És azóta csak azt látom, újabb, és még újabb, és még drágább hétvégi házak, dácsák és villák épülnek mindenfelé ebben az országban, hogy nagy részük az év legnagyobb hányadában üresen álljon, hogy legföljebb néhány hétre és pár hétvégére adjanak otthont — az életnek.

Hát ilyen gazdagok volnánk?! — tettem föl már évekként ezeltől a szónoki kérdést. Olyan gazdagok, hogy immár tán száztrilliárdokra tehető nemzeti vagyon áll nagyrészt kihasználatlanul, és az év nagy részében üresen szerte az országban? A Balatonnál, a Duna-kanyarban, és minden város szűkebb-tágabb környékén. S már akkor is, e fölöttébb szónoki kérdés-föltevés kapcsán, bátorkodtam utalni arra, hogy nálunknál sokkal gazdagabb országokban minderre nem volt módom példát látni. Akkor pedig mi, immár a szegénységgel újra ismerkedő magyar polgárok, vajon miért ölnék családonként száz- és százazreket, olykor milliókat a szinte semmibe?

Akkoriban, mikor először fölvettem e kézenfekvőnek tűnő kérdéseket, még csak moralizáló válaszokat volt mód keresni rájuk. Aztán eltelt néhány év, s immár alighanem tán a kérdésföltevés is módosítható némileg. Ráadásul, az élet meghozta a municiót a lehetséges válaszok egynemelyikéhez is.

Hogyan is kellene vagy lehetne föltenni manapság ezeket a kérdéseket? Például úgy: Vajon miért fektet be évente százmilliókat ez a magyar társadalom szinte zéró használati értékű javakba, amelyeknek szinte zéró, vagy inkább negatív a hozadéka? Vajon miért áll a nemzeti vagyon egy jelentős — tán valóban százmilliárdokban mérhető — hányada olyan holt tőkeként, amely legföljebb évente néhány hétre nyújt kikapcsolódást egy családnak, ahelyett, hogy az illető család hasonló befektetés eredményeként azon törné a fejét, hogy az Adrián, vagy éppen a Kanári-szigeteken nyaraljon-e?

Es alighanem itt jutottunk el a lényeghez! Sok-sok család hétvégi házat, kertjét, dácsáját jegyzik ma már milliós érték körül. Olyan holt tőkeként, amely legföljebb egy inflációs helyzetre aspirálva tartható fenn tulajdonként, racionális társadalmi közegben, mert különben mindenképpen luxus és örülség lenne ilyen javakba ennyi pénzt fektetni, és megtartani azokat.

Sajnos, az élet — és az inflációs helyzet — egyelőre azokat igazolja, akik ilyen holt tőkekben tartják a család kisebb-nagyobb vagyonkáját. Abban viszont mára már biztos vagyok, hogy ez az inflációs helyzet, amely utólag igazolja az ilyen — voltaképpen abszurd — befektetéseket, annak a politikanak a következménye, amely évtizedeken át megakadályozta azt, hogy e nemzet megtakarításait értelmes célokra fektesse be.

Hogy mire gondolok? Például arra, hogy ha erre mindig is lehetőség nyílt volna, e holt tőkeként csúfoskodó milliárdok révén például meg lehetett volna oldani a magyar telefonia csődjét. Autópályákat, netán autó-összeszerelő üzemeket lehetett volna építeni e tőkékből, de motelleket, szállodákat minden bizonnyal, százszámra. És éppen a legszebb tájain az országban, amely tájakat manapság szinte le- és elfoglalnak ilyen-olyan dácsák, villák, vityillók és nyaralók. És arra is gondolok, hogy akinek most éppen egy millióra tehető vagyona áll holt tőkeként, valahol, a semmibe vezető utak mentén, mondjuk hétvégi ház formájában, az, ha ezt a milliót telefóniába, autópályába, motelbe, szállodába, vagy akármilyen vállalkozásba fektethette volna, mondjuk részvényesként és apránként, hát immár a legszolidabb számítások szerint is, évente száz-százötven ezer forintnyi osztalékot kaphatna, amely birtokában valóban azon törhetné a fejét: hol is nyaraljon családjával, az Adrián, vagy a Kanári-szigeteken, vagy éppenséggel újra befektesse az adott évben esedékes osztalékot.

Nos, úgy tűnik, a jelenlegi helyzet is szónoki kérdések föltevésére inspirál. Olyanokra például: Lehet, hogy e nemzeti vagyont pazarló befektetés mint a jóvoltából vagyunk ilyen elmaradt, szegényedő helyzetben? Lehet, hogy e fölgylemlő holt tőke egyszer elindul az értékvesztés útján?

Nem tudom. Az viszont bizonyosnak látszik, hogy ha hamarosan — akár kormányzati kezdeményezéssel is — nem tudjuk megteremteni, mondjuk egy tőzsde létrehozása útján kisebb-nagyobb pénzeink értelmes és valóban gazdasági célokat szolgáló és tisztos hozadékot biztató befektetésének szervezett lehetőségeit, hát lehet, hogy mi leszünk Európa egyre szegényedő, ám a legtöbb holt vagyon zéróra írható értékével büszkélkedhető, hétvégi házakkal legjobban ellátott országa.

Szávay István

Grósz Károly Svájcban

Grósz Károly, az MSZMP főtájkára szombaton délelőtt Svájcba érkezett, ahol részt vett és felszólalt a davosi világgazdasági fórum ez évi nagyszabású tanácskozásán. Utjára elkísérte Barta Ferenc államtitkár, a Magyar Nemzeti Bank elnöke, Kovács László külügyminiszter-helyettes és Thürmer Gyula, a főtájkár tanácsadója.

A svájci látogatás első színhelyén, Zürichben szombaton a főtájkár a dél órákban munkaében találkozt a svájci üzleti élet 12 kiemelkedő képviselőjével. Vendégei között volt Fritz Leutwiler, a svájci nemzeti bank volt elnöke, a Brown-Boveri gépipari konszern elnöke és Rolf Bühler, az egyik legnagyobb svájci gépipari vállalat tulajdonosa.

A találkozó Grósz Károly áttekintést adott partnereinek a magyarországi helyzetről, főként azokról a lépésekről, amelyek az utóbbi hónapokban a piaci viszonyok meg erősítésére történtek. Kifejtette a társasági törvény jelentőségét a hazai és külföldi magántőke mozgásának szempontjából. A főtájkár a továbbiakban változó a bankrendszerben végrehajtott átszervezést és a tőzsde felállításának tervét. A svájci résztvevők közül, akik országuk üzleti körei nagy figyelemmel kísérik a magyarországi változásokat.

A pártfőtájkár svájci programja vasárnap a világhírű svájci üdülőközpontban, Davosban folytatódott, ahol 1971 óta minden évben világgazdasági fórumot rendeznek vezető gazdasági szakemberek és politikusok számára.

Harmincezer kilométer

— Eppen száz esztendeje, hogy gróf Széchenyi Béla vezetésével a világon elsőként egy magyar expedíció kezdte meg kutatni, feltérképezni ezt a kontinensnyi országot. Máiig rengeteg fehér folt maradt még a tudomány számára Kinában.

— **Miért éppen magyarok utaznak a föld másik végére, hogy ott kutassanak?**

— Kína földrajzi, éghajlati szempontból a világ egyik legérdekesebb területe — indokolja az elhatározást a fiatal kutató. Számítatlan olyan földrajzi folyamat zajlik ott, amit sehol másutt nem tanulmányozhatnánk. Ilyen például a jelenkori löszképződés. De ha azt mondom, hogy a földön meglevő tizenhat éghajlati körzetből nyolc megtalálható ebben a hatalmas országban, máris érthető a kutatók érdeklődése.

— **A szegedi hallgatóknak, kutatóknak mi hasznuk származik ebből az útból?**

— Rengeteg filmet, diaképet és oktatási segédanyagot akarunk hazahozni. Felbecsülhetetlen érték, amit egy kutatóút során megszerezhetünk. A szellemi tőkéről nem is beszélve. Természetesen nemcsak az oktatás, de a kutatás, sőt, a

A Varsói Szerződés tagállamai Honvédelmi Miniszteri Bizottságának nyilatkozata

A Varsói Szerződés Szervezete, és az Észak-Atlanti Szövetség Európában, és a csatlakozó vízterületeken levő fegyveres erők létszámának és fegyverzetük mennyiségének egymáshoz viszonyított arányáról.

A Varsói Szerződés tagállamainak Honvédelmi Miniszteri Bizottsága hangsúlyozza, hogy a nemzetközi béke, biztonság és bizalom erősítése szempontjából rendkívül fontosak a Szovjetunió azon egyoldalú lépései saját — köztük az európai — fegyveres erőinek és fegyverzetének csökkentésére, amelyeket Mihail Gorbacsov, az SZKP Központi Bizottságának főtájkára, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa Elnökségének elnöke 1988. december 7-én az ENSZ-ben jelentett be.

A Honvédelmi Miniszteri Bizottság — a Varsói Szerződés tagállamai Politikai Tanácskozó Testületének 1986-ban Budapesten, 1987-ben Berlinben és 1988-ban Varsóban tartott ülésein elfogadott határozatoktól vezéreltetve és a szövetség katonai doktrínájának védelmi jellegéből kiindulva — úgy véli: a jelen korban a legfontosabb a háború megakadályozása, a nukleáris és hagyományos fegyverkezési hajsza beszüntetése, valamint a fokozatos leszerelésre történő áttérés. A VSZ és a NATO európai fegyveres erők olyanok legyenek, hogy — saját védelmüket szilárdan biztosítva — a két szövetség egyikének se legyenek eszközei a másik fél váratlan megtámadásához és — egyáltalán — támadó hadműveletek indításához. Eppen ezt a célt kell hogy kövessék az európai fegyveres erők és hagyományos fegyverzetek csökkentésével foglalkozó — küszöbönálló — tárgyalások résztvevői.

Az ülés résztvevőinek eltökélt szándéka, hogy előmozdítják e tárgyalások mielőbbi megkezdését, valamint a

bizalom, biztonság és leszerelés erősítésére irányuló intézkedéseket tárgyaló európai értekezlet munkájának felújítását. Sikraszállnak amellet, hogy ezeken a fórumokon el kell jutni az összehangolt és az egyes térségekben meglevő aszimmetriák és egyensúlyhiányok kölcsönös felszámolásáról szóló megállapodáshoz, az európai fegyveres erők és a hagyományos fegyverzetek lényeges csökkentéséhez. Az európai kontinensen folytatott katonai tevékenység korlátozásának figyelembevételével a már meglevő bizalom-erősítő intézkedések fejlesztéséhez és bővítéséhez, továbbá ahhoz, hogy ezek az intézkedések a katonai légierők és a haditengerészeti erők önálló tevékenységére is kiterjedjenek.

Ezzel összefüggésben egyre időszerűbbé válik az a javaslat, amelyet a Varsói Szerződés tagállamai még 1988 márciusában, tettek, miszerint a két katonapolitikai szövetség között meg kell valósítani a VSZ-hez és a NATO-hoz tartozó országok európai fegyveres erőire és hagyományos fegyverzetére vonatkozó számadatokat hivatalos cseréjét. A NATO-országok nem adtak pozitív választ erre a javaslatra, és — egyoldalúan — tendenciózus, önkényesen kiragadott adatokat publikáltak.

A Honvédelmi Miniszteri Bizottság változtatlanul elsőrendű fontosságot tulajdonít a VSZ-be és a NATO-ba tömörült országok Európában — az Atlanti-óceántól az Uralig — levő fegyveres erőire és hagyományos fegyverzetére vonatkozó tényleges adatok feltárásának.

Ugyanakkor szükségesnek tartja, hogy az eddiginél átfogóbb összefüggésben adjanak összképet a két katonapolitikai szövetség Európában kialakult katonai erőviszonyairól. A fegyveres erők egységes szervezetet képeznek. Alkotóelemeik — a szárazföldi csapatok, a katonai légierő, a légvédelmi csapatok és a haditengerészeti erők — együttműködnek egymással, kiegészítik és erősítik egymást. Csúpn ezek komplex, elemző vizsgálata teszi lehetővé, hogy felmérjék a felek tényleges erőviszonyát.

Ebből kiindulva a Honvédelmi Miniszteri Bizottság olyan határozatot hozott, hogy a Varsói Szerződés tagállamai fegyveres erőinek létszámára és alapvető fegyverfajtáinak mennyiségére vonatkozó számadatokat, valamint a NATO Európában és a csatlakozó vízterületeken levő katonai erőire utaló saját felmérését publikálni kell.

(Folytatás a 2. oldalon.)

Szegedről a világ másik végére

Kine álmódosza arról, hogy egyszer bejárja a világot? A titokzatos, távoli országok úgy vonzzák a képzeletet, mint mágnes a vasat. Egeszen más a helyzet akkor, amikor nemcsak kedvtelésből kerekedik fel valaki, hanem „dolgozni” vág neki az ismeretlennek. Tervezni, szervezni kell egy utat, ha csak néhány napra mozdulunk is ki otthonról. Ha négy hónapra megyünk a világ másik végére, akkor alaposan fel kell készülni az útra. A szegedi József Attila Tudományegyetem éghajlati tanszékének fiatal adjunktusa, Makra László, több hónapja szervezi azt az utat, amelyet több kutatótársával együtt tesz majd Kinába, végigjárva többek között az egykori Selyemutat is. A négy hónapos kutatóút minden apró részletét alaposan meg kell fontolni jó előre...

gazdaság is profitálhat majd az utunkból.

— **Hogyan?**
— Például úgy, hogy az Agárdi Mezőgazdasági Kombinat konkrét üzletet is lát bennük. Ok hamarosan könnyűszerkezetes épületeket szerelnek össze Kínában. Tőlünk éghajlati adatokat várnak, s ezért cserébe támogatják az utunkat.

— **Honnan lesz a rávaló?**

— Természetesen az egyetemnek nincs annyi pénz, hogy fedezni tudjon egy ilyen utat. Négy hónapra fejéknént 200 ezer forint és 1000 dollár szükséges a számitásaink szerint. Ezt az összeget azonban be kell szoroznunk nyolccal, hiszen ennyien indulunk útnak. Ez összesen 2 millió forint.

— Vállalatokat, intézményeket és magánszemélyeket kerestünk meg, támogassák az expedíciót. Már eddig is sokan segítettek: komoly anyagi segítséget kaptunk a Szegedi Paprikafeldolgozó Vállalattól, a vásárhelyi Hódikóttól. Az Alföldi Cipőgyár túracipőket adott, a Hungarohemp sátrakkal, kötelekkel sietett a segítségünkre, de kaptunk ruhát is. A Szabolcsi Papirgyár, némi reklám fejében, 100 ezer forintot utalt át a számlánkra.

— **Hány kiló felszerelést visznek majd magukkal?**

— Azt hiszem, több mászt. Jó részét természetesen előreküldjük. Sokat segít a kínai nagykövetség is. Minden apró részletet jó előre meg kell szerveznünk. Például az elkészült diafelvételeket nem tárolhatjuk hónapokig, hiszen az előhívá-

sig károsodnának. Így futárpóstával küldjük majd haza.

A hamarosan útnak induló expedíciót négy hónaposra tervezik. A szegedi kutatókn kívül a szakma neves művelői, oktatók, kutatók kelnek útra, de elkíséri őket a Magyar Televízió egyik operatőre is. Az útvonal? Mongólián keresztül először Dél-Kína, majd Bel-ső-Ázsia. Az ott eltöltendő két hónap a legfontosabb, a legnagyobb feladat. És a legveszélyesebb is. A kölcsönzött gépkocsihoz a helyi rendőrség egyik tagját szerződtették sofőrnek — nem véletlen. A magyar csoportot remélhetően barátságosan fogadják, hiszen ezen a területen van a feltelezett közös kínai-magyar őshaza — legalábbis egyes kutatók szerint. Visz-szafele Tibet és Nepál következik, végül. Indián és Üzbegisztánon keresztül vezet az út Budapestig, illetve Szegedig.

— Régi vágyam ez az út. 1982-ben Mongóliáig sikerült eljutnom. Most harmincezer kilométer áll előtűnk. Nyár végén újra találkozhatunk Szegeden! — köszön el Makra László.

Rafai Gábor